

Kansliavdelningen

SOCIALTJÄNSTFÖRVALTNINGEN

Handläggare: Lisbeth Westerlund
Tfn: 08-508 25 016

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2004-10-08

SOCIALTJÄNSTNÄMNDEN
2004-10-29
DNR 106-533/2004

Till
Socialtjänstnämnden

Stockholm som försökskommun för hushållsnära tjänster

Svar på motion (2004:36) från Kristina Axén Olin (m)
(1 bilaga)

Förslag till beslut

1. Socialtjänstnämnden hänvisar till tjänsteutlåtandet som svar på motionen.
2. Tjänsteutlåtandet överlämnas till kommunstyrelsen.

Dag Helin

Eddie Friberg

Sammanfattning

Motionären lyfter fram en angelägen fråga om hur människor ska klara sin dagliga tillvaro med god livskvalitet. Den lösning som anges i motionen, att införa skatteavdrag på hushållsnära tjänster, skulle kunna vara ett sätt att höja livskvaliteten. De synpunkter socialtjänstförvaltningen kan lägga på motionen är dock begränsade.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har till socialtjänstnämnden för yttrande remitterat motion (2004:36) om Stockholm som försökskommun för hushållsnära tjänster från Kristina Axén Olin (m). Remisstiden går ut den 10 november 2004.

Ärendet har även remitterats till konsumentnämnden och stadsdelsnämnderna Spånga-Tensta, Maria-Gamla stan och Älvsjö.

Detta tjänsteutlåtande har utarbetats inom kansliavdelningen.

Motionen i sammanfattning

Många människor känner att de inte klarar sin livssituation därför att de både måste heltidsarbeta och sedan ägna ett antal timmar varje dag åt hushållsarbete. För barnfamiljer är denna situation ofta särskilt betungande. Resultatet blir utbrändhet och långa sjukskrivningar, en utveckling som hotar att underminera statens ekonomi med ökad upplåning som följd. Samtidigt går stora grupper i samhället arbetslösa i avsaknad av arbetstillfällen som inte kräver akademiska studier.

I Finland startade 1997 ett system för skatteavdrag på hushållsnära tjänster. Det omfattar idag 92 000 användare. Maxbeloppet är 1 150 euro och avdragets storlek är 60 procent. För 2004 beräknas stödet för avdraget bli ca 70 miljoner euro. Arbetsgivarorganisationen Almega har gjort beräkningar som visar att samma system i Sverige skulle generera 25 – 30 000 heltidstjänster.

Under de senaste två åren har den ekonomiska utvecklingen i Stockholm varit negativ. För att vända denna utveckling, skapa möjligheter för människor att få hjälp med hushållsnära tjänster och skapa jobb för de arbetslösa bör Stockholms stad tillskriva regeringen om att få bli försökskommun för hushållstjänstavdrag enligt den finska modellen.

Förvaltningens synpunkter

Motionärens beskrivning av hur människor upplever sin vardag kan säkert många känna igen. Frågan om hur vi ska skapa ett mänskligt samhälle debatteras och utreds kontinuerligt. Svaren ser ofta olika ut både beroende på vilken politisk inriktning den som uttalar sig företräder och på hur ens livssituation ser ut.

Frågan om samhället ska öka möjligheterna för den enskilde att köpa hushållsnära tjänster genom att införa ett skatteavdrag enligt finsk modell har inte heller något givet svar. Hur och om man ska underlätta köp av hushållsnära tjänster har debatterats under ett antal år och debatten har nu fått ny kraft utifrån de erfarenheter som gjorts i Finland.

Om man tar del av dagens debatt anger förespråkarna i likhet med motionären att livskvaliteten skulle öka för de som kan köpa de skattesubventionerade tjänsterna samt att man skulle skapa ett stort antal arbetstillfällen för de många

arbetslösa. De som inte är lika positiva menar framför allt att det handlar om medel- och höginkomsttagarens möjligheter att skapa en bättre tillvaro på bekostnad av andra samt att det ur ett jämställdhetsperspektiv vidmakthåller de traditionella könsrollerna. JämO har i sitt yttrande över utredningen Mansdominans i förändring, om ledningsgrupper och styrelser (SOU 2003:16), uttalat att subventionerade hushållsnära tjänster urholkar jämställdhetsarbetet eftersom det konserverar mönstret att män inte har anledning att ta ansvar för barn och hushållsarbete.

TV-programmet Agenda söndagen den 3 oktober 2004 innehöll bland annat ett reportage från Finland där i huvudsak positiva erfarenheter från införandet av skatteavdrag på hushållsnära tjänster redovisades. Utvärdering pågår men är inte klar. Det finns således inte heller i Finland någon mer systematisk värdering av resultatet.

De synpunkter socialtjänstförvaltningen kan lägga på motionen är begränsade. Frågan om att öka möjligheterna att kunna köpa hushållsnära tjänster är knappast angelägen för socialtjänstens klienter. De hör inte till de grupper som skulle kunna prioritera inköp av hushållstjänster för att få en drägligare tillvaro även om tjänsten skulle skattesubventioneras. Kanske skulle vissa arbetslösa socialbidragstagare kunna få arbete som utförare av hushållsnära tjänster. De personer som är socialtjänstens klienter har emellertid olika bakgrund och vad som är ett lämpligt arbete ser naturligtvis olika ut för olika personer. Hur många som skulle komma ifrån socialbidragsberoendet genom att utföra hushållsnära tjänster mot betalning i andras hem är omöjlig att besvara.

Ansvar för arbetsmarknadspolitiken är inte heller i första hand ett ansvar för socialtjänsten utan ett statligt ansvar. Hur man ska skapa sysselsättning för ungdomar, invandrare, funktionshindrade med flera grupper som idag har svårigheter att komma in på arbetsmarknaden måste rimligtvis ses som en komplex samhällsfråga som inte kan lösas enbart genom införande av skatteavdrag på hushållsnära tjänster.

Sammantaget lyfter motionären fram en angelägen fråga om hur människor ska klara sin dagliga tillvaro med god livskvalitet. Den lösning som anges i motionen, att införa skatteavdrag på hushållsnära tjänster, skulle kunna vara ett sätt att höja livskvaliteten. Andra vägar att gå skulle exempelvis kunna vara att införa kortare arbetsdagar och att satsa på utbyggnad av kollektivhus för att underlätta vardagen. Ur socialtjänstens perspektiv är det angeläget att på olika sätt förebygga ohälsa för att ge människor förutsättningar utforma en bra tillvaro och kunna ta ansvar för sina liv. Med ett brett samhällsperspektiv borde olika insatser prövas för att skapa förutsättningar för människor att förverkliga sina livsmål.

Bilaga

Motion (2004:36) om Stockholm som försökskommun för hushållsnära tjänster från Kristina Axén Olin (m)